

urává teszi, az egyént magát tekintve, ugyszólván, kétélű fegyver. Mert míg egyrészt védelmet nyújt, s hatalmat biztosít, másrészt leigáz. Míg egyfelől erőt kölcsönöz, másfelől gyöngévé tesz.

Az ókor rabszolgái gazdáik kényének kedvének voltak alávetve, de viszont annak a védelme alatt is állottak, ha idegen hatalmasok bántalmazni akarták őket.

A római világalom alatt kezdtek az elnyomott néposztályt, a rabszolgákat némi jogokhoz juttatni. Így, az a rabszolga, aki jólviselte magát, vagy urának valami rendkívüli szolgálatot tett, bizonyos idő leteltével visszakapta szabadságát és azután már kialakított bérért szolgált. Ezek voltak a „szabadosok.” Ezek aztán szintén társaságba verődtek és szövetségi alapon szabadították ki rokonaikat, jóbarátaikat a rabszolgaságból, olyanképen, hogy bizonyos összeg pénzt fizettek az illető gazdájának, amelynek ellenében az „szabadság-levelet” adott a rabszolgának és szabadon bocsátotta.

De már ebben a szabadosok társaságában is voltak előkelőbbek és alantasabbak. Előkelőbbek azok voltak, akik önjerejükből szereztek meg szabadságukat, az alantasok pedig azok voltak, akikért mások fizették ki a váltságdíjat. Így aztán nagyon sokszor az a szegény szabados csak gazdát cserélt, mert szabados társa, vagy társai, akik a szolgaságból kiszabadították, megint csak a saját céljukra használták föl munkaerejét. És az ilyen rabszolgából lett rabszolgatartók rendszeren még sokkalta kegyetlenebbek voltak az igazi uraknál. Hogy ilyen körülmények között az alantasok, az elnyomottak, a rabszolgák mindig irigykedtek és gyűlölködtek az urakra, vagyis azokra, akiknek a hatalma alatt állottak, az magától értődik.

Még az 1848. előtti jobbágyság sorsa se volt sokkal különb az ókor rabszolgái sorsánál, sőt bizonyos tekintetben még jobban sanyargatták őket a lelketlen földesurak. Mert a rabszolga csak dolgozott gazdájának, de az viszont élelemmel, ruhával tartozott őt ellátni, sőt még személyi biztonságáról is gondoskodott, a jobbágy azonban dolgozott is, fizetett is, katonáskodott is, szóval, rabszolgább volt a rabszolgánál. Petőfi „Bánk bán” című költeményében ilyenléleképen emlékezik meg ezekről a siralmas állapotokról:

„Dolgozz paraszt, fizess paraszt,
Aztán dögölj meg!”

Nem lehet tehát azon csodálkozni, hogy akkor a parasztnak vérévé vált az urgyűlölet.

Dehát jött az 1848.

Hazánk legjobbjai, legelőkelőbbjei lelkesedtek leginkább a jobbágyság eltörléséért és a köztelherviselésért. S ma már a szó igazi és nemes értelmében nincs is paraszt, mert még a legszegényebb munkásember is éppen olyan független polgára az országnak, mint akármelyik gróf vagy miniszter. Hogy azért mégis vannak manapság is ugynevezett „urak”, annak az oka egészen más értelem és más elbírálás alá esik. Mert a mai urak csakis értelmiségükkel fogva urak, s nem holmi öröklött kiváltságok szerencsés tulajdonosai. És amilyen urak ezek, olyan urak lehetnek akármelyik szegény munkásember gyermekei is, ha a szükséges ismereteket elsajátítják, vagyis, magyarul mondva, ha tanulnak. Tehát semmi, éppenséggel semmi oka sem volna manapság a parasztnak gyűlölködni arra, aki értelmiségénél, tudásánál fogva a társadalomban valamely vezető szerepet tölt be, az ugynevezett „ur”-ra. Mert hiszen ma már senki senkinek nem szorosán vett alárendeltje, s ha valaki valakinek dolgozik is, azt bizonyos ellenszolgáltatásért, fizetésért, bérért teszi.

És mégis. Dacára annak, hogy idestova még az emlékezete is kivesz a rabszolgaságnak, a jobbágyságnak, s az urak zsarnokságának, mert nagyott változott a vi-

lág és úgy látszik minden megváltozott az ég alatt, csak a parasztnak urgyűlölete nem. Mert a földművelő nép ma sem tudja, nem akarja megérteni, hogy az értelmiség, az urak, semmiképen se a köznép elnyomói, zsarnokai, hanem éppen olyan munkásai az országnak, mint ők, s azért a fizetésért, ugyancsak keményen meg kell nekik is dolgozni. Hogy az urak készen jutnak olyasmire, amit a földművelő arca verejtékével termel, abból megint csak a földművelőnek van haszna, mert ha nem volnának fogyasztók, nem volna képes értékesíteni se a gabonáját, se a jószágát, baromfiát stb. Viszont a földművelő is sok mindenhez készen jut, amit pl az iparosok szintén fáradtságosan készítenek.

Node nem akarom bővebben részletezni a parasztnép okatlan urgyűlöletét, mert hiszen békességes időben ha hallja is az ember az „urak huncutságáról” szóló örökös jeremiádkat, hát legföljebb elmosolyodik rajta. Lévéen olyan együgyűség az egész sopánkodás, hogy igazán nem érdemes még bosszankodni sem fölötte.

De ilyenkor, mikor a legborzasztóbb járvány, a kolera, már nemis fenyeget, hanem egyenesen a nyakunkba szakadt és csakis s legmesszebbmenő tisztasággal menekülhetünk meg tőle, azok, akiket legjobban fenyeget a veszedelem, a szegénység, a köznép, ezt is csak az urak huncutságának minősíti és csak azért se teszi azt, amire figyelmeztetik, hát ilyenkor bizony ökölbe szorul a kezünk a tehetetlen düh-től ennyi szándékos rosszakarat láttára.

Elrendelik a lakások, az istállók, ólak, s az udvarok kitakarítását, meszelését és fertőtlenítését.

— Hát persze, — mondják a Tiborcok. — a kereskedőknek nyakukon veszett a sok méz, most aztán összejátszanak az urakkal és kitalálták a kolérát, hogy a szegény embereknek muszáj legyen megvenni és elfogyasztani a meszet.

Megtöltik a poshadt szilvának, éretlen vackoknak, dinnyének a piacon és az utcákon való árusítását.

Titokban annál inkább veszik és csupa dából, csak azért is eszik derűre borura.

Mínél inkább tiltják a Tiszavíz ivását, annál jobban isszák.

— Eh, mese az egész. — Okoskodnak.

— Mért nem volt idáig benne kolera bacillus? Az urak huncutsága azis, mert már nem tudják, hogy sanyargassák a szegény embert. Még azt az ital vizet is irigylik tőlünk.

Felszólítják a lakosságot, hogy ha valaki megbetegszik, azonnal jelentse a doktornak.

— Hogyisne! — Gunyolódnak. — Hiszen csakis azért csinálták az egész kolera komédiát, hogy a doktornak a zsebjét tömjék.

Megtörtént az is, hogy a beteget, — mi baja volt, nem tudom, — éjszakának idején más községbe szállították, nehogy valaki a doktornak tudomására hozza.

A végtelenségig lehetne folytatni ezt a listát és az ember csak azon csodálkozik, hogy ilyen áldatlan viszonyok között, hogy sikerül mégis elejét venni a járvány terjedésének. Mert hiszen itt nem csak a járvány ellen kell küzdeni, hanem még inkább a köznép hagyományos urgyűlölete ellen. És a járványtól valahogyan megszabadulunk, de az urgyűlöletet ki nem lehet irtani a köznép lelkéből talán itéletnapig se. Bizalmatlan a köznép a végtelenségig és nem hisz még a könyveknek se, sem az újságnak, mert azt is az urak írják.

Ilyenek láttára elfogja az ember lelkét a keserűség és önkénytelenül fölsóhajt, meddig, uram isten meddig fog a köznép ebben a lelki vakságban szenvedni? Azt mondja a közmondás, hogy más kárán tanul az okos; de a magyar a maga kárán tanul. Hát bizony már éppen itt volna az ideje, hogy a magyar ember is tanuljon, ha másként nem, hát a saját kárán, mert éppen

elég kárát vallotta okatlan elfogultságának és minden alapot nélkülöző urgyűlöletének.

Potse Gábor pénzecskeje.

(L.) Potse Gábor esete, amely itt alább kerül majd elmondásra, hogy az orvosok és a szociológusok szavajárásával szóljak, szimptomatikus jelentőségű. Egy ország, vagy a legjobb esetben, egy rendszer betegsége mellett bizonyít, hogy egy néptanító, két hosszú esztendőn keresztül, keserves munkája megérdemelt jutalmából egy vörös krajcárt se lánson. Potse Gábor esetében ugyanis erről van szó. Potse Gábor történetét ekként képzelem magamnak!

Szegény paraszt- vagy iparos-szülők gyermeke volt és minden vágya a könyv felé vonzotta. Tanítói bizonyára megszerették a szerény és szorgalmas fiút, akit csak megerősítettek szándékaiban, hogy t. i. a lateiner-pályát válassza hivatásul, ezt tették, ahelyett, hogy azonnal figyelmeztették volna mind ama keserűsége, nyomoruságra, testi és lelki szenvedésre, amely e pályák elválaszthatatlan velejárója. Az ifju elemi és középiskolái elvégzése után a tanítóképző-intézetbe iratkozott be. Beirták, jöllehet, ezzel az aktussal ismét vétkeztek a hivatalos személyek, mert véleményem szerint tudomására kellett volna hogy hozzák Potse Gábornak, hogy a tanítói diploma tulajdonosát nem tanításra jogosítja fel, hanem egyedül csak arra, hogy magát egy társadalmi osztály tagjául tekintse, mely társadalmi osztály a köznyelvben a szellemi proletáriátus nevet viseli. Minderre, úgy látszik, nem figyelmeztették tanítói Potse Gábort és nem ajánlották neki azt sem, hogy inkább kézműves munkából akarjon megélni, vagy esetleg azt, hogy haljon meg és így megtörtént, hogy Potse Gábor igen jó eredményel elvégezte tanulmányait, oklevelet nyert, ami nem történhetett volna meg az illetékes közegek vétkesen gondatlan közreműködése nélkül. Potse Gábor, ugyis, mint okleveles néptanító, ugyis, mint szellemi proletár ezután, oklevelére, küzködéseire, képzettségére, ambícióira hivatkozva, eltartási igényt emelt a magyar társadalom ellen. Igénye azonban egy fórum előtt sem nyert elismerést. Potse Gábor ezután nyilván csak utálattal gondolt ama szép frázisokra, melyeket a nagyságos tanfelügyelő ur az oklevelek kiosztása alkalmával fejéhez vágott, melyeket e szavak gyakori váltogatása jellemezett: király . . . haza . . . kultúra . . . nemzet . . . nemzeti munka . . . isten . . . vallás . . . erkölcs . . . engedjétek hozzám a kisdedekeket . . . stb., továbbá gyakran el-mélkedett azon is, hogy milyen nehéz dolg a kiuzsorázott szegény embernek szocialistává nem lenni, végül pedig arra a konkluzióra jntott, hogy az ember vagy legyen anarkista, vagy pedig egyszerűen haljon meg, mert az élet lehetőségeit a társadalom, ahol csak lehetséges, hét záros ajtóval zárja el az ujonnan betolakodók elől. Potse Gábor azonban, ugylászik, kissé konok ember volt, talán idealista is

vagy más eféle és ahelyett, hogy szepen, csöndesen meghalt volna, kapcáskodni kezdett az étellel, a magyar társadalommal meg a magyar állammal, hogy így meg úgy, ő megmutatja, hogy juszit is megél ő az ő kulturmunkájából Magyarországon és nagy dühös elkeseredésében elhatározta, hogy lesz belőle nemzetnapszámosa. Lett is. Két esztendeig tanítóskodott Felső-Topán, arra felé, amerre Tisza István grófnak, a nagy magyar kultúrhusnak vannak néhány ezer holdjai és ezután kérni kezdte a munkájáért járó fizetséget. Nem kapta meg. Ki kérte Potse Gábort, hogy tanítson? Tisza István nem, a magyar állam szintén nem, a katolikus anyaszentegyház még kevésbé. Hát kicsoda? Akik a törvényt is ismerik, azok azt állítják, hogy kérdéses községben a község feladata, hogy a közoktatásügy megfelelő rendezéséről gondoskodják. Igen ám, de a község nem tud gondoskodni róla. Nem betű kell a népnek, hanem kenyér. Mert hát az sincs és úgy-e a kenyér csak elsőbrendű szükséglet, mint az írás. meg az olvasás, meg az eféle? Így tehát szegény Potse Gábornak semmi reménye sincs rá, hogy megkapja a maga pénzcsékéjét, amiért is, igazság szerint, a magyar társadalom arcának kéne szégyentől pirulnia. A magyar társadalom arca azonban ilyesmit nem csinál, nem csinált akkor sem, amikor azt vágták a szemébe, hogy egész vidékek vannak Magyarországon orvos nélkül, hogy az iskola nélküli tankötelesek száma évről-évre félelmetesen növekszik és hogy az ország fővárosában a beteg embereket a kórházak kapujához szokás letenni. A magyar társadalom arca mindezekre sem pirul el, mert ez állapotok annyira fájnak a magyar társadalomnak, hogy eltakarja az arcát, csak hogy ne kelljen meglátnia őket.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy az illető postahivataloknál az előfizetés megújítása iránt lehetőleg gyorsan szíveskedjenek intézkedni, hogy a lap szétküldése fönnakadást ne szenvedjen.

UJDONSÁGOK.

VALAMIT A NYÁRBÓL . . .

Valamit a nyárból . . . a távozó nyárból, Hadd lássak még! . . . Megállj fecskemadár! Ne siess, ne repülj a hazádba még el! Szép hervadó rózsák oh még ne enyész el! Néha csillog a fény, itt-ott zöld a határ. Valami a nyárból . . . a szépséges nyárból.

Valamit a nyárból . . . a bucsuzó nyárból Oh hogy szeretnék én visszatartani! Ezekre az őszi szomorú napokra Mikor a lelkemre száll a lét zuzmára Beh jó is lennének a nap sugarai. Valami a nyárból, . . . a gyönyörű nyárból! . . .

Valamit a nyárból . . . a haldokló nyárból Az én rózsapárom adhatna nekem, Csakhogy ő távol van, nagyon-nagyon

[messze, Lehet, hogy neki is azt zokogja lelke: Hol van a madárdal, égő csók, szerelem? Valami a nyárból . . . a bűbajos nyárból!

Kolera járvány. Vármelegyünkben föllépett kolera járványról érkezett jelentések még mindig kedvezőtlen híreket hoznak. Különösen súlyos a helyzet Kumánon, ahol hat újabb megbetegedés történt. Megbetegedtek: Ognyanov Ráda, négy éves fia, Trifunygits földmives és felesége, Noszonyn Bogdáné 63 éves asszony, Cziczvarin Kuzman 60 éves földmives és Csuresity Kaicza 3 éves fiú. A legfertőzöttebb járás különben a törökbecsei, mert itt e hó 6-ika óta összesen 34 megbetegedés fordult elő Törökbecse, Beodra, Kumán és Melencze községekben. Nálunk e hét elején két halálos kimenetelű megbetegedés történt, mely házak lakóit öt napi megfigyelés alá vették, de azóta úgy látszik megszűnt a járvány és az esetre, ha e hó 13-ig újabb gyanus megbetegedés nem fordul elő, a hétfői naptól feloldják Törökbecset a zár alól, csak a tiszta vízének használatát tiltotta be a miniszterium január elsejéig.

Gyanus esetek. A hatóság előzékenységéből közöljük az alábbi gyanus eseteket:

I.

- Van öt pengőd kölcsön?
- Hány?

Egy rendőr meghallotta ezt a rendkívüli párbeszédet és rögtön a járványkórházba szállította a két embert.

II.

— Mért ragaszkodsz te olyan görcsösen az elveidhez?

— Göresei vannak! Kiáltja a rendőr és szublimálttal leönti a még szólni sem tudó polgárt.

Tűz. Csütörtökön délután ismeretlen okból kigyulladt Rodovánov Sándor helybeli földmives háza. A nádfödeles tető egyszerre lángba borult, s a padláson lévő buza, kukorica, burgonya és egyéb élelmiszer mind oda égett. A házban lakók távol voltak, miért is a tűzoltók a zárt ajtót feltörték és a szobában lévő holmikakat igyekeztek megmenteni. Az ő gyors segítségüknek köszönhető, hogy az égő ház körül lévő sok nádfödeles viskó is lángot nem fogott, s így nagyobb szerencsétlenség nem történt.

Esküvő. Frankl Ernő, Frankl Sándor helybeli gabonakereskedő fia folyó hó 22-én vezeti oltárhoz Török Mariska urleányt Kolozsvárott.

A sajtó humora. A Szabadkán megjelenő Bácskai Hírlap-ban a múlt évi sziniszézónban egy színházi kritika nem valami dicsérően nyilatkozott Tordai Etel színészről. A Bácskai Napló-ba e képességeiről. A Bácskai Napló-ba e képességek védelmére irt cikket Rehorovszky Jenő hírlapíró kollégánk, most szegedi újságíró, amire viszont a Bácskai Hírlap hasábjain Havas Emil dr. hírlapíró, most a szabadkai Reggeli Újság felelős szerkesztője olyan megjegyzést tett, hogy Rehorovszky „beleesett a tordai hasadékba”. Tordai Etel emiatt sajtó útján elkövetett becsületsértés miatt jelentette föl Havas Emil drt. A beadott vádiratot azonban a vádtanács elutasította, mert szerinte a Havas által használt kifejezésnek nincs meggyalázó értelme. Csakugyan nincs is.

Részeg asszonyok. Juhos Rozál és Guli Viktor Óbecse éjjeli életének két hírhedt tényezője jóbarátok és lakótársak voltak. A barátságuk annyira ment, hogy együtt járták a korcsmákat is. Szombaton délután is közösen pálinkáztak. Mint hogy ez alkalommal mindkettőjüknek különösképpen jólizett a pálinka, alaposan berugtak amire hazaértek. Otthon egyszerre felbomlott a jóbarátság. A két barátó összeveszett s mikor az érvekből kifogytak, Guli Viktor belekapaszkodott Juhos Rozál frizurájába s alaposan összekuszálta azt. A megbubozott delnő erre kiment a konyhába, behozta a konyhakést s mellbeszurta Guli Viktoriát, aki nyomban meghalt.

A névalírássok újabb módja. Az irni nem tudók rendszeren keresztel jelölik meg azon helyet, ahova nevéket kellene aláírniok. Amerikában újabban egészen más szokás jött divatba. Ugyanis az irni nem tudó munkásoknak egy kártyát nyújtanak át, hogy annak kidolgozott felére hüvelykujjaikról lenyomatot készítsenek. A fizetés napján a lenyomat mellé ismét készítenek egy lenyomatot s a két lenyomat azonosságából állapítják meg a munkás személyazonosságát. E lenyomat sokkal jellegzetesebb bármely aláírásnál s így igen alkalmasnak bizonyult.

Halálozás. Súlyos csapás érte Weliacha Antal helybeli kereskedőt és családját. Fia Weliacha János ujvidéki törvénytörvényes jegyző csütörtökön d. e. 10 órakor, Ujvidéken a hivatalában rosszul lett, onnan haza ment és már 11 órakor a szívére tóduló erős reuma következtében meghalt. A fiatal 32 éves jegyző hirtelen halála városunkban óriási részvétet keltett.

Olvassa el kérem,

olvassa el az ezen újságban október 29-én közlendő feltételeket a

30.000 Korona Ceres-Pályázatra vonatkozólag!

KINCSET ÉR

a TORDY-féle Hollandi három király tea, mivel nem csak hashajtó, hanem egy-
üttal étvágyjavító, gyomortisztító,
emésztést elősegít

BÉLMŰKÖDÉST SZABÁLYOZÓ

nemkülömben a legmakacsabb gyomor-
bajon is segít. Csomagja (kbl.
10-12-szeri haszn.) gyógytárban 50 fill.
Készítő:

TORDY GY. okl. gyógyszerész
BUDAPEST, Üllői-ut 89. szám.

BUTOR!

Hálók, ebédlők, uri szobák, zongorák
teljes szálloda, vendéglő, ká-
véház és fürdőberendezések
még soha nem létezett rendkívül elő-
nyös fizetési feltételek mellett szállí-
tunk helyben és vidékre. —
:: Nagy butoralbum 1 korona. ::

Modern lakherendezési vállalat
BUDAPEST, VII. Gerlóczy-utca 7. szám.
(Központi városháza mellett.)

Butorok

Hálók, ebédlők, uriszobák,
szalonok, teljes szálloda, ká-
véház, vendéglő és kastély-
berendezések, vas- és réz-
butorok, szőnyegek, függő-
nyök, csillárok és zongorák
szállíttatnak bárhova
készpénzért, vagy rendkívül előnyös fizetési
feltételekkel.

Diszes nagy butoralbum 1 kor.
Teljes berendezésnél utazó min-
tákkal díjm. küldetik bárhova.

MODERN LAKBERENDEZÉSI VÁLLALAT
BUDAPEST, IV., Gerlóczy-u. 7. sz.
(Központi városháza mellett.)

Törökbecsén az ujjvárosban egy
jóforgalmu

fűszer-üzlet,
házzal együtt, betegség miatt
eladó. Cím a kiadóhivatalban.

Megérkezett 1000 darab

SIRKOSZORU,
mely a legjutányosabb árban
Károlyi Ferenc temetkezési vállá-
latánál kapható.

UJDONSÁG A

LECITHIN COGNAC

tápláló ereje folytán elsörendű erősítő gyógycognac.
A Lecithin Cognac testileg visz-
szamaradt egyéneknek, úgy gyer-
mekeknek mint felnőtteknek, de
kivált lábadozóknak lévő gyen-
gélkedőknél csodálatos hatással
bírt, mert a hanyatló erő rövid
használat után tökéletesen helyre
áll, miert is az orvosok nagyon
ajánlják. — Kizárólagos egye-
dül elárúsító hely Törökbecsén:

TURINSZKY Sz.
:: fűszer- és csemege üzlele. ::

INGYEN
kap egy pompás hangverseny-be-
szélőgépet ha 10 lemezt vásárol
20 forintért, de csakis

WAGNER
a „Hangszer-király“-nál
BUDAPEST, József-körut 15. sz.
Okvetlen kérjen lemezjegyzéket. Javitó-
műhely. Előnyös lemezésére.

TÓTH JÓZSEF
ANGOL FÉRFI- ÉS NŐI-SZABÓ

Nagybecskerek
HUNYADI (FŐ) UTCZA.

18-53.

Kitűnő minőségű

HÉGYI BOROKAT

megvételre ajánl ugy magánfogyasztók-
nak, mint korcsmáros, vendéglős s bor-
kereskedőknek kicsinyben és nagyban.

Gyebnár Antal okleveles szőlész,
NAGYLOCZ. (Nógrád megye.)
Érdeklődőknek díjmentes felvilágosítás.
Ugyancsak nagymennyiségű egy éves
gyökeres hazai és amerikai szőlővessző
:: is kerül eladásra. ::

Szőlőoltványok!

Kiváló szép és dus gyökeres szőlő **szokvány mi-
nőségű fás oltványok** legjobb bor és csemege
fajokban Ripária portális és Rupsztrisz mon-
tirola alanyra oltva, köztük

„**MUSKAT CSABAGYÖNGYE**“
mely fajta már július közepén érik. Ezekon kívül
Ripária portális, Rupsztrisz monticola és Hazai
sima és gyökeres vesszők legjutányosabb árban.
Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küld:
ERZSÉBET SZŐLŐOLTVANYTELEP
Tulajdonos: Schmidt Mátyás Bogáros (Tor. m.)